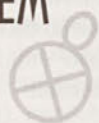


Tita Porenta

## DELOVNA SKUPINA ZA ETNOLOŠKO MUZEOLOGIJU PRI SLOVENSKEM ETNOLOŠKEM DRUŠTVU



Delovna skupina za etnološko muzeologijo pri SED se je drugič sestala 29. novembra 1999 v Loškem muzeju, kamor nas je ob tej priložnosti na ogled prenovljenih stalnih etnoloških zbirk ob 60. obletnici Loškega muzeja prijazno povabila kolegica Mojca Šiferer-Bulovec.

Zaradi mrzlega in neprijaznega vremena s snegom se sestanka niso mogle udeležiti številne kolegice iz bolj oddaljenih muzejev, vendar sem bila prijetno presenečena, da so se nekatere kljub temu odzvale na problematiko dnevnega reda kar po telefonu. Vsebino naših pogovorov sem vključila v zapisnik sestanka, ki sem ga po zapisu Ide Gnilšak priredila za objavo v Glasniku SED.



Udeleženci in udeleženke 2. muzejske delavnice v Loškem muzeju 29. 11. 1999

Ob pregledu zapisnika 1. muzejske delavnice je vodja delovne skupine, Tita Porenta, poročala o izvedbi dogovorjenih nalog iz 1. muzejske delavnice:

o pregledanem in dopolnjenem seznamu etnologov iz slovenskih muzejev, ki je bil skupaj z razširjenim zapisnikom objavljen v Glasniku SED (39/3, 4 1999);

o dopisu, ki smo ga poslali ravnateljici Slovenskega etnografskega muzeja, mag. Inji Smerdel, s katerim smo želeli pritegniti kustose matične nacionalke k udeležbi na naših delavnicah; z zadovoljstvom smo ugotovili, da so se povabilu večinoma odzvali že na naslednjem srečanju;

o pobudi za oblikovanje etičnega kodeksa slovenskih muzealcev, ki smo jo Slovenskemu muzejskemu društvu predstavili na zborovanju slovenskih muzealcev oktobra 1999 v Bohinju; sprejet je bil predlog Tite Porenta, naj bo v komisiji za etiko pri SMD tudi članica delovne skupine za etnologijo Magda Peršič iz Notranjskega muzeja, ki bo zastopala interese etnologov;

enak sklep smo poslali tudi delovni skupini za zakonodajo pri SED, ki zbira prispevke za oblikovanje poklicnega etičnega kodeksa etnologov.

Sprejet je bil predlog, da bo naslednji sestanek delovne skupine

etnologov muzealcev zadnji ponedeljek v marcu 2000 (26. 3. 2000). Še vedno se pri nekaterih kolegih pojavljajo problemi v zvezi z udeležbo na sestankih delovne skupine. Te naj, bi reševali v okviru društva.

V zvezi z Murkovimi priznanji je bilo sprejeto mnenje, da bi za priznanja predlagali poleg razstavnih tudi izredne dosežke na drugih področjih dela v muzejih (na primer s področja muzejske pedagogike, dokumentalistike). Da bi se te do sedaj spregledane dejavnosti lahko ovrednotile, je delovna skupina v zvezi s tem predlagala čimbolj ažurno objavlanje delovanja etnologov muzealcev.

Inja Smerdel je predstavila projekt virtualnih vodnikov po evropskih tekstilnih centrih oziroma točkah, povezanih s tekstilno dediščino. Nosilka projekta je ETN (Evropska tekstilna mreža). Vodnik bo v okviru projekta predstavljen tudi na zgoščenki in na spletni strani interneta.

K sodelovanju so bili povabljeni muzeji in druge ustanove iz več evropskih držav. Vsaka ustanova bo za določeno državo projektni koordinator za vključitev do 20 kandidatov, ki so z vidika tekstilne dediščine najbolj reprezentančni. Za Slovenijo (tudi za Hrvaško in Makedonijo) bo koordinator SEM. Janja Žagar bo do konca leta pripravila vprašalnik oziroma vzorec za predstavitev ustanov, vključenih v vodnik. V vodniku bo posamezni muzej predstavljen s splošnimi podatki in podatki o tekstilni zbirki. V januarju in februarju naj bi bili zbrani vsi predlogi, med katerimi se bodo izbrali tisti, ki so primerni za vključitev v projekt. Poleg zbirk spadajo v tako predstavitev tudi proizvodni obrati (na primer Bombažna predilnica in tkalnica iz Tržiča, kraji s tekstilno dediščino ...).

Razpravljale so Inja Smerdel, Tita Porenta in Janja Žagar.

Inja Smerdel je predlagala ogled etnografskega muzeja Sauris v Italiji.

V razgovoru o izmenjavi predmetov je prevladalo mnenje, naj muzej gradivo sprejme in shrani, da se ne bi izgubilo. V zvezi s politiko zbiranja, kot jo opredeljuje kodeks ICOM, smo opozorili na vprašanja, kot so dokumenti o politiki zbiranja (ali jih muzeji imamo?), pravnoveljavno dokazilo o lastništvu predmetov, pridobivanju na terenu, etična vprašanja glede politike zbiranja ... Tema je bila razširjena z vprašanji o vračanju predmetov v zvezi z denacionalizacijo in o predmetih, ki jih imajo muzeji v varstvu; o pomembnosti publiciranja sprejetega gradiva; o cennosti predmetov; o realni in simbolični odškodnini; o načinu predavitve donacije. Razprava je pokazala precej nerešenih in nerazumljenih problemov, ki jih bo treba razčiščevati postopoma in na strokovni ravni.

Kolega iz Pokrajinskega muzeja v Celju moti, da so muzealce v zvezi s pristojnostjo glede dajanja mnenja za izvoz kulturne dediščine. S tem so izgubili pogled nad gradivom.

Delovna skupina za etnološko muzeologijo je bila opozorjena na vprašljivost pristojnosti v zvezi s politiko zbiranja. Skupina naj bi na podlagi naših vprašanj predlagala Slovenskemu muzejskemu društvu temo za predavanje v okviru Muzeoforuma. Na enega od naslednjih sestankov bomo povabili tudi Jožeta Hudalesa, novega predsednika Slovenskega muzejskega društva, da bi določili izhodišča za sodelovanje med društvoma v prihodnosti.

Kustosi naj bi pripravili predstavitev (vsebina, tehnična oprema, obseg) razstav, namenjenih gostovanjem. Trenutno sta na voljo dva predloga:

etnološka razstava o lanu in ovc avtorice Irene Destovnik. Razstava je nastala kot del avtoričine diplomske naloge, ki je izšla tudi kot katalog, predstavlja pa gradivo iz etnografske zbirke Slovenske prosvetne zveze v Celovcu.

Potujoča razstava poslikanih panjskih končnic iz Čebelarskega muzeja v Radovljici. Razstava z več kot 100 primerki panjskih

končnic je slovenska posebnost in nepogrešljiv del naše ljudske kulture. Dopolnjujejo jo trije panji kranjiči, katerih prednji del so panjske končnice, barvna slika »kranjskega« čebelnjaka (delo akademskega slikarja Jake Torkarja) in osem fotografij tipičnih oblik slovenskih čebelnjakov ter spremno besedilo. Razstavo spremlja katalog z besedilom v slovenskem, angleškem, nemškem in italijanskem jeziku ter 28 barvnimi reprodukcijami. Sestavlja jo 10 pleksi škatel s končnicami, pano z barvno sliko čebelnjaka, 4 panoji s fotografijami, pano s spremnim besedilom in sestavljivo ogrodje, ki se lahko prilagaja prostoru. Razstava obsega 15 dolžinskih metrov.

Podrobnejše informacije lahko dobite po telefonu pri obeh avtorjih. Za objavo na internetu se bomo dogovarjali z Danom Podjedom.

Pred sestankom nas je prijazno pozdravil direktor Loškega muzeja, na koncu pa smo si ogledali novo postavitev stalnih etnoloških zbirk Loškega muzeja, po katerih nas je popeljala višja kustodinja Mojca Šifrer - Bulovec.

Sestanek je bil s prijetnim kramljanjem končan ob 14. uri. Ker je bilo to naše zadnje srečanje v letu 1999, smo si ob slastni torti, ki jo je »častil« Loški muzej ob svojem visokem jubileju, zaželeli uspešen delovni začetek v novem tisočletju, enako velja tudi za vse etnologe muzealce.

Irena Keršič je kot ponavadi poskrbela za fotodokumentacijo.

### Inja Smerdel

## SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ OD JANUARJA 1999 DO JANUARJA 2000 – POROČILO O DELU

Tako kot je ena in ena enako dve, tako je tudi seštevek dveh polletnih poročanj enak enemu celoletnemu poročilu. Vsote števil so dvojne ter tu in tam celo trojne, vsebina ustrezno zaokrožena. Že ko sem pred pol leta sedla pred svetleče prazen računalniški ekran, da bi ubesedila preteklih šest mesecev delovnega utripa v Slovenskem etnografskem muzeju, sem se spraševala, zakaj pisati o nečem, kar je bilo vendar vidno, celo odmevno, in o čemer najbolj prijemljivo pričča kup natisnjenih publikacij, lepakov, vabil in zapisanih vtisov. Odbijal me je občutek neobhodnega ponavljanja posameznih stavkov in nekaterih že večkrat zapisanih ugotovitev. Odbijala me je tudi večna dilema med »povedati vse« – kar ni niti potrebno in ne bi bilo niti smiselno, čeprav šele »vse« sestavlja celostno podobo raznolike muzejske dejavnosti – in »povedati selekcionirano«, poudariti le bistveno. Tudi danes ni ob seštevanju in vrednotenju dela v dvanajstih mesecih preteklega leta moje občutenje nič drugačno.

Slovenski etnografski muzej je nedvomno tudi svoje drugo leto na Metelkovi »preživel zelo intenzivno, ustvarjalno in izjemno delavno«. Izpeljali smo vse načrtovane, prijavljene in sofinancirane projekte in poleg tega še nekaj manjših akcij, kakršne kot živahna in odprta kulturna ustanova, ki se z občutkom odziva na ustrezne pobude, z veseljem sprejemamo v svoje okrilje.

### Razstavna dejavnost

Tudi z letošnjim razstavnim ciklusom smo skušali čim dosledneje upoštevati našo programsko usmeritev, v skladu s katero v vsakokratnem ciklus umeščamo poleg osrednje, domače, »hišne« muzejske razstave vsaj po eno razstavo (ali kak drug kulturni dogodek), ki je plod sodelovanja z zamejskimi ustanovami, z ustanovami iz drugih evropskih držav; razstavo, ki približuje kulturno dediščino ali način življenja med nami živečih pripadnikov drugih etnij, ali razstavo oziroma dogodek z zunajevropskimi vsebinami.

### Razstavna hiša SEM, začasno razstavišče

Ciklus leta 1999 je 4. marca (do 28. marca) odprla razstava **Vonj po morju** (kustodinja razstave Polona Sketelj, postavitev Mojca Turk, video Nadja Valentinčič) o slovenskem morskem ribištvu med Trstom in Timavo skozi stoletja. Pripravil jo je zamejski samohodec Bruno Volpi Lisjak (in ne katera izmed tamkajšnjih ustanov), pomorščak in ponosen Slovenec, zaljubljen v svojo kulturno dediščino. Na razstavi smo javnost seznanjali tudi z edinstveno muzealijo iz naših zbirk, s čupo, drevakom izjemne velikosti, oblike in namembnosti, ki čaka na svoj prostor v še vedno neprenovljeni razstavni hiši. Razstava se je aprila preselila v Tehniški muzej Slovenije.

V okviru gostovanj evropskih držav je s pomladjo, od 1. aprila do 16. maja, prišla k nam razstava **Pisane kraslice, pirhi z Moravske** (kustodinja razstave Bojana Rogelj Škafar, postavitev Mojca Turk in Jaroslava Mrhačova). Razstavo avtorice dr. Eve Večerkove, kustodinj Moravskega muzeja v Brnu, je »omogočil« 20. člen Programa sodelovanja v kulturi, izobraževanju in znanosti med slovensko vlado in vlado Češke republike za obdobje 1998–2002.

Poleg gradiva iz Moravskega muzeja so si obiskovalci lahko ogledali še zbirko devetdesetih čeških (med njimi tudi moravskih) *kraslic* iz zapuščine slovenskega arhitekta Ivana oziroma Johna Jagra (1871–1959) in njegove kolorirane risbe moravskih pirhov, ki jih hranijo v biblioteki Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Razstavili smo jih v sodelovanju s kolegico Sinjo Zemljič Golob z Inštituta za slovensko narodopisje ZRC SAZU.

Tretjega junija smo slavnostno in razigrano odprli našo osrednjo razstavo leta 1999, **Igrače - stare in nove, moje in tvoje**, avtorice Tanje Tomažič (postavitev Jurij Kocbek, zvok Boštjan Perovšek). Z njo smo stopali proti izteku predzadnjega in v začetek zadnjega leta tega tisočletja, saj je bila na ogled do srede januarja leta 2000. Poleg ogleda razstavljenih zbirk, ki je bila zvočno oživiljena, smo našim najmlajšim, mladim in tudi malo manj mladim obiskovalcem omogočili sproščeno igro v opremljeni muzejski igralnici. Okoliškim in drugim otrokom pa smo v parku pred vhomom v razstavno hišo uredili še pravo otroško igrišče z gugalnicami in vrtiljakom.

### Upravna hiša SEM, razstavišče na hodnikih

Do srede marca preteklega leta si je bilo mogoče na hodnikih naše upravne hiše ogledati prigodno razstavo **SEM poldrugo leto na Metelkovi, vidni sadovi dela** (postavitev Mojca Turk), ki smo jo ponosno odprli tik pred iztekom leta 1998, 17. decembra. Z njo smo želeli vizualno predstaviti svoje delo muzeja: razstave, novo celostno podobo, založniško in pedagoško dejavnost ter nove pridobitve – nakupe in donacije.

Med 25. marcem in koncem aprila smo gostili vznemirljivo fotografsko razstavo ... **pozdravite mi Sarajevo**. Postavili so jo študentje Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo, ki so v sklopu seminarja Etnologija Balkana predlani decembra obiskali Bosno in Hercegovino ter nato pripravili predstavitev svojih